

U POTPISU

ARETÉ
IZDAVAČKA KUĆA

Za izdavača: Nina Gugleta
Glavni i odgovorni urednik: Nina Gugleta
Urednik izdanja: Ana Marija Grbić
Prevod: Gordana Grbić
Lektura: Irina Vujičić
Korektura: Aleksandra Dunderski
Oblikovanje korica: Jana Vuković
Štamparija: Kontrast
Tiraž: 1000
Izdavač: Arete, Beograd

© Copyright by Areté, 2018

U POTPISU,
ZELDA I SKOT FICDŽERALD
Pisma

Prevod
Gordana Grbić

Knjiga koja je pred vama predstavlja prvi deo obimnog skupa pisama koje su razmenjivali tokom godina Zelda Sejr Ficdžerald i Skot Ficdžerald. Mnoge rečenice u ovim pismima biće nedovršene, mnoge rasparčane, neke i nerazumljive ali će se u svakoj reči osetiti naboj strasti koji je bračni par negovao do kraja svog zajedničkog života. Zelda Sejr Ficdžerald svoja pisma pisala je upotrebljavajući crtice. Pisma koja je Skot Ficdžerald slao Zeldi izgorela su u požaru u bolnici Hajlend u kome je i sama Zelda izgubila život. Skot je sačuvao sva pisma koja je dobio od Zelde a telegrami koje joj je slao ostali su sačuvani zato što ih je Zelda lepila u svoju beležnicu.

Skot i Zelda Ficdžerald upoznali su se u Montgomeriju, Zeldinom rodnom gradu, u državi Alabama, godine 1918. U to vreme Zelda je kao osamnaestogodišnja maturantkinja upoznala Skota, dvadesetdvogodišnjeg studenta Princeton univerziteta, koji je bio regrutovan za vreme rata u kamp Šeridan kraj Montgomerija. Zelda je živela u velikoj porodici a njene tri sestre Mardžori, Rozalinda i Klotida već su bile udate. Kada se završio rat Skot se preselio u Njujork kako bi radio u marketinškoj agenciji dok je Zelda ostala u svome gradu. Njihova prepiska je redovna sve do juna 1919. kada Zelda raskida veridbu zbog svađe koja je nastala usled toga što je Skotu slučajno poslala pismo namenjeno drugom udvaraču. Međutim, odmah nakon što je objavio svoj roman Ova strana raja, Skot odlazi u Montgomeri i budući bračni par nastavlja svoju prepisku. U aprilu 1920. godine Zelda i Skot se venčavaju.

1. ZELDI

(Avgust 1918)

Štab Šezdeset sedme

Kamp Šeridan, Montgomeri, Alabama

Zelda,

Ovo je poglavlje koje sam ti pominjao... dokument mla-
dalačke melanholije...

Ipak... glavna junakinja zaista podseća na tebe, na više
od samo četiri načina...

Možda nije nužno, ali moram ti reći da je ovo poglavlje
samo za tvoje oči. Ne pokazuj ga ni jednom čoveku, ženi ili
detetu.

Danas mi je zastrašujuće dosadno...

S ljubavlju,

F. Skot Fic...

2. ZELDI telegram, beležnica

ŠARLOT N. K, 1:22, 21. FEB. 1919.

GĐICA TELDA FEJR

U VEZI S FRENISOM STABSOM

OBERN, ALA.

ZNAŠ DA NE (SUMNJAM?) U TEBE DRAGA

SKOT

11:03

3. ZELDI telegram, beležnica

(Posle 22. februara 1919)

(Njujork)

GĐICA SELDA SEJR

PLEZANT AVENIJA BR. 6, MONTGOMERI, ALA.

SRCE MOJE AMBICIJA ENTUZIJAZAM I SAMOPO-

UZDANJE SVE PROGLAŠAVAM SLAVNIM OVAJ SVET
JE IGRA I DOK SAM SIGURAN U TVOJU LJUBAV SVE JE
MOGUĆE U ZEMLJI SAM AMBICIJE I USPEHA I MOJA
JEDINA NADA I VERA JE DA ĆE MOJE DRAGO SRCE
USKORO BITI SA MNOM.

4. SKOTU

(Februar 1919)

(Montgomeri, Alabama)

Ljubavi,

Jutros sam odšetala u školu i održala izuzetno prosvetljujuć govori o Brauningu. Naravno, bila sam vrlo kvalifikovana za to jer sam pročitala, otprilike, dve pesme. Razred je, ipak, zaključio da je zadovoljan i otišla sam uz počasti – gotovo da bih volela da ne postoji ništa na šta moram da mislim do sutrašnjih lekcija ili današnjeg ručka – osećala bih se tako nesvrshodno da nije tebe – znam da ti ne bi bilo ovako dobro bez mene – ta prokleta škola je toliko depresivna –

Pretpostavljam da znaš da je pismo tvoje majke, koje sam zabrinuto očekivala, konačno stiglo – Zaista mi je drago što je pisala, jednu malu lepu zabelešku, neprevodivu, u kojoj me je nazvala „Zelda” –

Dragi, molim te, ne brini za mene – želim uvek da budem od pomoći – znaš da sam samo tvoja i da te volim svim srcem. Fizički, sklona sam da preuveličam svoju tananost – toliko bih volela da budem visoka sto šezdeset tri centimetra – možda ću to postići plivanjem. Sutra probijam led – već mogu da osetim ledenice. Potok je divno čist, a sunce i ja postajemo vreli... Sinoć je mala grupa šaljivdžija preokrenula pozive ka Univerzitetu Sjuani i Obern – telegraf ih je pokupio svuda po SAD, jedva sam ih zadržala da ne pošalju telegram u Njujork – O, nema na čemu – Bila bi to dobra šala, mada ne vidim poentu –

Dragi – Ljubavi – Znaš već –
Zelda

5. SKOTU

Mart 1919.

(Montgomeri, Alabama)

Dragi, umalo da se nisam srušila na Strandu danas i to sve zbog V. E. Lorensa, glumca koji je tvoj dvojnik. Tuce devojaka već me je obavestilo o tome pre nego što sam stavila šešir na glavu i otišla da ga i sama vidim – Postala sam tako nostalgичna – U početku sam mislila da iščekivanje s vremenom mora postati lakše – ali ja te svakog dana želim sve više –

Ove tople, meke noći prolaze uludo, trebalo bi da ležim na tvojim rukama pod mesečinom – najdražim rukama na celom svetu – drage ruke koje toliko volim da osetim oko sebe – Koliko dugo – pre nego što zauvek ostanu u tu? Kada se budem vratila kući imaćeš strašnih problema da me odvojiš i jedan centimetar od sebe –

Drago mi je što su ti se dopale fotografije – želela sam da posluže kao mape tvoga poseda – Najbolje je biti završen za tebe – Ponedeljak – ali ako ćeš mi toliko laskati, glava će mi nateći i postati toliko velika da neću ličiti na sebe – U svakom slučaju, dobiću bezbroj bora dok razmišljam o tome kako da odgovorim na pisamce tvoje majke, užasno se plašim da ne budem previše slobodna, drska ili neformalna, najveći deo moje korespondencije su pisma momcima tako da sam na gubitku – Zaista verujem da je ovo moje prvo pismo jednoj dami – veliki je to stres – Moji pomahnitali napori – Radim do kasno noću – O Bože!

Jedna stara ljubav, još iz kamenog doba, dolazi večeras – Verovatno će otići zgrožen, jer moram govoriti o tebi – To-

liko te volim i toliko sam usamljena –

Tilda odlazi sutra u šest ujutru – Čini se kao da bih i ja trebalo da idem – Sigurna sam da ona nije ni upola toliko željna da nas napusti koliko sam ja – O ljubavi, ljubav si moja – I uskoro – doći ću k tebi jer ćeš biti moj dragi suprug, a ja
Tvoja žena –

6. SKOTU

(Mart 1919)

(Montgomeri, Alabama)

Ovo je najdivnija i najsajnija stvar na kugli zemaljskoj – kad ih obučem, kao da sam na naslovnoj stranici Voga – volela bih da su tvoje – radi njih ću stalno biti na ulici – Da li neko nosi ručak u džepu u krevet? Jedna devojkica je uvek trpala keks u džepove – i to s puterom! Čekale su me kod kuće kad sam se danas vratila iz Selme– Šta je to? Liči na oblak, a izgleda kao san – Hvala dragi

Postoje dva ili tri draga momka u Njujorku, a on me očekuje oko jedenaestog – zato idem – putujem – verovatno ću stići sa brojnim društvom koje ću skupiti usput, ali kada me moj muž bude sačekao to će se rastopiti, i ja ću se rastopiti u njegovim rukama– i živećemo srećno zauvek – ne zanima me gde.

U Selmi se davala „Devojkica vojnika” pa smo moj pratilac i ja išli na probu. Pokazala sam horu kako da se malo njiše tako da mi se menadžer bog zna kako zahvalio – Ali bazen na koji sam krenula da bih plivala, bio je zatvoren –

Nema koristi od života

Jednostavno umri

Nema koristi od jela

Prljava je pita

Nema koristi od ljubljenja

On će ti reći
 Nema koristi ni od čega
 Dođavola!

Stvarno ne bi trebalo da govoriš da ti se kratka kosa dopada – pošto sam ja živela s kosom utopljenom u vazelin, zbog čega je potamnela, kako bi postala dugačka onako kako ti voliš – U svakom slučaju, nije porasla, i jako mi je drago da si se pomirio sa običajima – još uvek razmišljam o tome kako bi mi divno vrat izgledao otpozadi – Onda pomislim na Porfirijinog ljubavnika i između te dve stvari ostajem donekle razumna.

Dragi – mislim – znam – Mama zna da ćemo se mi jednog dana venčati – ali ona nastavlja da ostavlja priče mladih pisaca, ispostavilo se, u tamnoj i olujnoj noći, na mom jastuku – Pitam se da li bi bilo bolje da si pisao tati – baš pre nego što odem –

Želela bih da sam nezavisna – osoba bez rođaka. Ne bojim ih se, ali bi mogli da budu vrlo neprijatni zbog onoga što ću učiniti –

Ti znaš da hoćemo, dušo – kada budeš spreman – tvoja mala, smešna osoba u pantalonama će doći kući – da je zgužvaš najdražim rukama koje znam – nadam se da ćeš me jako stegnuti i da ću biti podjednako naborana kao i one – nadam se –

Ne znam kako možeš da nosiš okolo ovoliko ljubavi koliko ti ja dajem -

7. SKOTU
 (Mart 1919)
 (Montgomeri, Alabama)

Dušo,
 Molim te, molim te, nemoj biti toliko depresivan –

Uskoro ćemo se venčati i tada će ove samotne noći nestati zauvek – i sve dok se ne venčamo, ja volim, volim u svakom sićušnom trenu dana i noći – Možda ovo nećeš razumeti, ali ponekada kada mi najviše nedostaješ, najteže mi je da pišem, a ti uvek znaš kada se pretvaram, sav taj bol, a ja ne mogu da ti kažem. Da smo zajedno, osetio bi koliko je taj bol snažan – toliko si sladak kada si melanholičan. Volim tvoju setnu nežnost – kada sam te povredila – To je jedan od razloga zbog kojih mi nikad neće biti žao kada se svađamo – a tebe je toliko uznemirilo – te drage, drage male zbrke, kada sam tako jako pokušavala da te nateram da ljubiš i zaboraviš

–

Skote – ne postoji ništa na celom svetu što želim više od tebe – i tvoje dragocene ljubavi. Sve materijalno je ništavno. Mrzela bih kada bih morala da postojim u toj odvratnoj, bezbojnoj egzistenciji – jer bi me uskoro manje voleo – I još manje – I ja bih činila sve – sve – da zadržim tvoje srce samo za sebe – Ne želim da živim – želim prvo da volim, a da živim uzgred – Kako ne možeš da osetiš da čekam – Ja ću ti doći, ljubavi, kad budeš spreman – Nemoj – Nemoj nikada da razmišljaš o stvarima koje ne možeš da mi pružiš. Poverio si mi svoje srce, najdraže od svih – a to je toliko prokleta više nego što je bilo ko na ovom svetu imao –

Kako možeš namerno da razmišljaš o životu bez mene – Ako bi umro – O dragi – dragi Skote, to bi bilo kao da oslepiš. Meni bi bilo isto tako – Moj život ne bi imao svrhu – samo lepi – ukras. Zar ne misliš da sam stvorena za tebe? Čini mi se kao da si me poručio – a da sam ti ja isporučena – da bih bila iznošena. Želim da me nosiš kao ukras sa satom ili kao buketić na reveru – za svet. Onda, kada smo sami, želim da budem od pomoći – da znam da ne možeš ništa da učiniš bez mene.

Drago mi je da si pisao mami. Bilo je to tako lepo, iskre-

no pismo – a moje poslato u Sent Pol je bilo tako dvosmisleno i rasplinuto. Nikada u životu nisam umela da pišem ljudima starijim od sebe. Instinktivno izbegavam lične stvari kada govorim s njima – čak i sa svojom porodicom. Deca su mi mnogo draža. Livi, manekenka iz Njujorka, i ja bile smo modeli na modnoj reviji. Pogrešila sam kada sam mislila da je to lak posao – Dva sata dnevno mogu iscrpeti i najčvršću ženu – posle dvadeset minuta osećaš se kao jeftin komad skupe čipke. Neka stara budala imala je smelosti da kupi moju omiljenu haljinu, i šta ću sad ja sutra? Otkrila sam nešto vrlo, vrlo utešno u ovom svom pokušaju da radim – a to je da sam sitnija od proseka i oduševljena sam!

Poslala sam ti danas sliku u pismu – nije baš karakteristična poza, i možda ćeš, ako se baš pažljivo zagledaš, videti malu sličnost između Madone i mene...

Četvrtak je, a prsten još nije stigao – želim da ga nosim, da svi vide –

Svim srcem –

Volim te

Zelda

8. ZELDI Telegram, beležnica

(Mart 1919)

(Njujork)

Gđica Lilda Sejr

Avenija Plezent br. 6

Montgomeri, Alabama

Ljubavi bio sam užasno zauzet znaš da sam svakoga minuta mislio na tebe pisaću sutra nadugačko dobio tvoje pismo i dopalo mi se izgleda da je sve u redu uvek se nadam i molim da uskoro budemo zajedno laku noć draga.

9. ZELDI Telegram, beležnica

NJUJORK

22. MART 1919

GDICA LILDA SEJR

AVENIJA PLEZANT BR. 6

MONTGOMERI, ALA

DRAGA POSALO SAM TI MALI POKLON U PETAK
PRSTEN JE STIGAO VEČERAS I POSLAĆU GA U PONE-
DELJAK VOLIM TE I NADAŃO SAM SE DA ĆU TI REĆI
KOLIKO OVE SUBOTE UVEĆE KADA SE BUDEMO SRE-
LI NEMOJ DA DOZVOLIŠ DA TVOJA PORODICA BUDE
ZGRANUTA MOJIM POKLONOM
SKOT

10. ZELDI Vizitkarta, beležnica

(24. mart 1919)

(Njujork)

Draga, šaljem ti (prsten) onako kako mi je i stigao – na-
dam se da će ti odgovarati, voleo bih da sam tu da ti ga sta-
vim na ruku. Volim te mnogo, mnogo, mnogo, toliko da me
svaki trenutak bez tebe boli – Piši mi svaki dan, toliko volim
tvoja pisma – Doviđenja, ženo moja.

11. SKOTU

(Mart 1919)

(Montgomeri, Alabama)

Dragi, nisam sigurna da li mi se zapravo dopada to što
sam vidno odrasla za godinu dana. Ako se tebi tako dopada,
naravno, drago mi je – Drago mi je i da se Pivi vratio, uvek
mi se najviše sviđao od svih tvojih poznanika –

Moja stopala – koja toliko voliš – upropaštena su. Pono-

vo sam igrala na prstima, gotovo da sam slomila desno stopalo – doktor je naravno sve pokušao, ali prsti će uvek izgledati ružno. Dala bih pola života da budu savršene čak i te sitnice koje tebi pričinjavaju zadovoljstvo, kao što su prsti – Toliko te volim – ljubavi – tako da –

Henk Jang je juče došao – da me vidi kako paradiram u lepom perju. Mej ga je odvukla onda kada je počeo da mi priča kako bi ti bio ponosan na mene.

Zelda